Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 13ης Ιουλίου 2017*

«Προδικαστική παραπομπή – Πώληση και εγγύηση των καταναλωτικών αγαθών – Οδηγία 1999/44/ΕΚ – Άρθρο 5, παράγραφος 1 – Περίοδος ευθύνης του πωλητή – Προθεσμία παραγραφής – Άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο – Μεταχειρισμένα αγαθά – Συμβατικός περιορισμός της ευθύνης του πωλητή»

Στην υπόθεση C-133/16,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής απόφασης δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το cour d'appel de Mons (εφετείο της Μονς, Βέλγιο) με απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 4 Μαρτίου 2016, στο πλαίσιο της δίκης

Christian Ferenschild

κατά

JPC Motor SA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. L. da Cruz Vilaça, πρόεδρο τμήματος, M. Berger (εισηγήτρια), A. Borg Barthet, E. Levits και F. Biltgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο Ch. Ferenschild, εκπροσωπούμενος από τον P.-E. Partsch, avocat,

— η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την J. Van Holm και τον J.-C. Halleux καθώς και από την M. Jacobs,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη αρχικώς από την G. Goddin και τον D. Roussanov, και στη συνέχεια από τις G. Goddin και C. Valero,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Απριλίου 2017,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής απόφασης αφορά την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 1, και του άρθρου 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών (ΕΕ 1999, L 171, σ. 12).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του Christian Ferenschild και της JPC Motor SA σχετικά, μεταξύ άλλων, με αγωγή που άσκησε ο πρώτος για την αποκατάσταση της ζημίας που υπέστη εξαιτίας της φερόμενης έλλειψης συμμόρφωσης του οχήματος που αγόρασε από την εταιρία αυτή.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Η αιτιολογική σκέψη 7 της οδηγίας 1999/44 έχει ως εξής:

«[…] πρώτα απ' όλα, τα αγαθά πρέπει να είναι σύμφωνα προς τους όρους της σύμβασης· […] η αρχή της συμμόρφωσης προς τους όρους της σύμβασης μπορεί να θεωρηθεί ως κοινή στις διάφορες εθνικές νομικές παραδόσεις· […] σε ορισμένες εθνικές νομικές παραδόσεις, η αρχή αυτή μπορεί να μην επαρκεί από μόνη της για την εξασφάλιση ελάχιστου επιπέδου προστασίας του καταναλωτή· […] στο πλαίσιο αυτών των νομικών παραδόσεων, ειδικότερα, μπορεί να είναι χρήσιμη η θέσπιση πρόσθετων εθνικών διατάξεων για την εξασφάλιση της προστασίας του καταναλωτή στις περιπτώσεις που τα μέρη δεν έχουν συμφωνήσει ειδικούς συμβατικούς όρους ή όταν τα μέρη έχουν καταλήξει σε συμβατικούς όρους ή συμφωνίες οι οποίες καταργούν ή περιορίζουν, αμέσως ή εμμέσως, τα δικαιώματα του καταναλωτή και οι οποίες, στο μέτρο που τα δικαιώματα αυτά απορρέουν από την παρούσα οδηγία, δεν είναι δεσμευτικές για τον καταναλωτή».

4 Κατά την αιτιολογική σκέψη 16 της οδηγίας αυτής:

«[…] λόγω του ειδικού τους χαρακτήρα, τα μεταχειρισμένα αγαθά κατά κανόνα είναι αδύνατον να αντικατασταθούν· […] συνεπώς το δικαίωμα του καταναλωτή να ζητήσει αντικατάσταση κατά κανόνα δεν ισχύει για τα εν λόγω αγαθά· […] όσον αφορά τα αγαθά αυτά, τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέψουν στους συμβαλλόμενους να συμφωνήσουν μικρότερη περίοδο ευθύνης».

5 Η αιτιολογική σκέψη 17 της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«[…] είναι σκόπιμο να περιορισθεί η περίοδος κατά την οποία ευθύνεται ο πωλητής για οποιαδήποτε έλλειψη συμμόρφωσης κατά την παράδοση των αγαθών· […] τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν περιορισμό της περιόδου μέσα στην οποία οι καταναλωτές μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, εφόσον αυτή η περίοδος δεν λήγει μέσα σε δύο έτη από τη στιγμή της παράδοσης· […] όταν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, η έναρξη της παραγραφής δεν συμπίπτει με την στιγμή της παράδοσης των αγαθών, ο συνολικός χρόνος της παραγραφής που προβλέπει το εθνικό δίκαιο δεν μπορεί να είναι συντομότερος των δύο ετών από τη στιγμή της παράδοσης».

6 Η αιτιολογική σκέψη 24 της οδηγίας 1999/44 διευκρινίζει τα εξής:

«[...] τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να θεσπίζουν ή να διατηρούν εν ισχύ αυστηρότερες διατάξεις, στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία, προκειμένου να εξασφαλίσουν ακόμη υψηλότερο επίπεδο προστασίας των καταναλωτών».

7 Το άρθρο 1 της οδηγίας αυτής, το οποίο επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία έχει ως αντικείμενο την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών, με σκοπό την εξασφάλιση ενός στοιχειώδους ορίου ομοιόμορφης προστασίας των καταναλωτών στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς.»

8 Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο επιγράφεται «Δικαιώματα του καταναλωτή», προβλέπει στις παραγράφους 1 και 2 τα ακόλουθα:

«1. Ο πωλητής ευθύνεται έναντι του καταναλωτή για κάθε έλλειψη συμμόρφωσης που υπάρχει κατά την παράδοση του αγαθού.

2. Όταν υπάρχει έλλειψη συμμόρφωσης, ο καταναλωτής έχει δικαίωμα είτε σε δωρεάν αποκατάσταση της συμμόρφωσης του αγαθού με επισκευή ή αντικατάσταση, σύμφωνα με την παράγραφο 3, είτε σε προσήκουσα μείωση του τιμήματος, είτε σε υπαναχώρηση από τη σύμβαση όσον αφορά το αγαθό αυτό, σύμφωνα με τις παραγράφους 5 και 6.»

9 Το άρθρο 5 της ίδιας οδηγίας, με τίτλο «Προθεσμίες», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Ο πωλητής ευθύνεται δυνάμει του άρθρου 3, όταν η έλλειψη συμμόρφωσης εκδηλώνεται εντός δύο ετών από την παράδοση του αγαθού. Εάν, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, τα δικαιώματα που προβλέπονται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, υπόκεινται σε παραγραφή, η παραγραφή αυτή δεν συμπληρώνεται προ της παρόδου δύο ετών από την παράδοση».

10 Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 1999/44, το οποίο επιγράφεται «Δεσμευτικός χαρακτήρας», έχει ως ακολούθως:

«Συμβατικοί όροι ή συμφωνίες, οι οποίες συνάπτονται με τον πωλητή πριν από την ενημέρωσή του για την έλλειψη συμμόρφωσης και οι οποίες, αμέσως ή εμμέσως, καταργούν ή περιορίζουν τα δικαιώματα που απορρέουν από την παρούσα οδηγία, δεν δεσμεύουν τον καταναλωτή, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι, σε περίπτωση μεταχειρισμένων αγαθών, ο πωλητής και ο καταναλωτής μπορούν να συμφωνούν συμβατικούς όρους ή συμφωνίες που προβλέπουν μικρότερη χρονική περίοδο όσον αφορά την ευθύνη του πωλητή από εκείνην που προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1. Η περίοδος αυτή δεν μπορεί να είναι κατώτερη του ενός έτους.»

11 Το άρθρο 8 της οδηγίας αυτής, με τίτλο «Εθνικά δίκαια και στοιχειώδης προστασία», ορίζει τα εξής:

«1. Η άσκηση των παραχωρουμένων από την παρούσα οδηγία δικαιωμάτων δεν θίγει την άσκηση άλλων δικαιωμάτων που μπορεί να επικαλεσθεί ο καταναλωτής δυνάμει εθνικών κανόνων περί συμβατικής ή εξωσυμβατικής ευθύνης.

2. Στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία, τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν ή να διατηρούν εν ισχύ αυστηρότερες διατάξεις, σύμφωνες προς τη Συνθήκη, προκειμένου να εξασφαλίσουν ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας του καταναλωτή.»

Το βελγικό δίκαιο

12 Στο βελγικό δίκαιο, η οδηγία 1999/44 ενσωματώθηκε στον αστικό κώδικα με τον νόμο της 1ης Σεπτεμβρίου 2004 για την προστασία των καταναλωτών σε περίπτωση πώλησης καταναλωτικών αγαθών (*Moniteur belge* της 21ης Σεπτεμβρίου 2004, σ. 68384), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2005.

13 Το άρθρο 1649quater του αστικού κώδικα έχει ως εξής:

«1. Ο πωλητής ευθύνεται έναντι του καταναλωτή για κάθε έλλειψη συμμόρφωσης η οποία υφίσταται κατά την παράδοση του αγαθού και εκδηλώνεται εντός δύο ετών από την παράδοση αυτή.

[…]

Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, σε περίπτωση μεταχειρισμένων αγαθών, ο πωλητής και ο καταναλωτής μπορούν με κοινή συμφωνία να καθορίσουν βραχύτερο των δύο ετών χρόνο, ο οποίος όμως δεν μπορεί να είναι βραχύτερος του έτους.

[…]

3. Η αξίωση του καταναλωτή παραγράφεται μετά την πάροδο ενός έτους από την ημερομηνία κατά την οποία ο καταναλωτής διαπίστωσε την έλλειψη συμμόρφωσης και πάντως όχι πριν από την παρέλευση των δύο ετών κατά την παράγραφο 1.

[…]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

14 Στις 21 Σεπτεμβρίου 2010, ο Ch. Ferenschild, υπήκοος Κάτω Χωρών και κάτοικος Βελγίου, αγόρασε από την JPC Motor ένα μεταχειρισμένο όχημα έναντι τιμήματος 14 000 ευρώ.

15 Στις 22 Σεπτεμβρίου 2010, η διεύθυνση ταξινόμησης οχημάτων (Βέλγιο) αρνήθηκε να ταξινομήσει το όχημα, για τον λόγο ότι ήταν καταχωρισμένο ως κλεμμένο στο σύστημα πληροφοριών Σένγκεν. Διαπιστώθηκε ως εκ τούτου έλλειψη συμμόρφωσης του εν λόγω οχήματος.

16 Στις 7 Οκτωβρίου 2010, το γεγονός αυτό περιήλθε εις γνώσιν της JPC Motor από τον ασφαλιστή με τον οποίο ο Ch. Ferenschild είχε συνάψει ασφαλιστική σύμβαση νομικής προστασίας. Ο εν λόγω ασφαλιστής έθεσε ζήτημα ευθύνης του πωλητή, για τον λόγο ότι το όχημα παρουσίασε κρυφό λειτουργικό ελάττωμα, και κάλεσε την εν λόγω εταιρία να αποδεχθεί την επιστροφή του οχήματος και να επιστρέψει το τίμημα της πώλησης, υπό την επιφύλαξη ενδεχόμενων δαπανών ή ζημιών που επρόκειτο να επέλθουν μεταξύ της ημερομηνίας πώλησης και της μελλοντικής ημερομηνίας ακύρωσης της πώλησης.

17 Κατόπιν ενεργειών στις οποίες προέβη η JPC Motor, προέκυψε ότι στην πραγματικότητα δεν είχε κλαπεί το ίδιο το όχημα αλλά τα έγγραφά του, τούτο δε προκειμένου να «καμουφλαριστεί» παρόμοιο όχημα αποκτηθέν παρανόμως στην Ιταλία. Κατόπιν τούτου, στις 7 Ιανουαρίου 2011 κατέστη δυνατή η νομότυπη ταξινόμηση του οχήματος του Ch. Ferenschild από τη διεύθυνση ταξινόμησης οχημάτων.

18 Στις 21 Οκτωβρίου 2011, ο σύμβουλος του Ch. Ferenschild κάλεσε την JPC Motor να αποζημιώσει τον πελάτη του για τη ζημία την οποία υπέστη εξαιτίας της έλλειψης συμμόρφωσης του επίμαχου οχήματος.

19 Η JPC αμφισβήτησε το βάσιμο του ανωτέρω αιτήματος αποζημίωσης, επικαλούμενη εκπρόθεσμη προβολή του, με αποτέλεσμα ο Ch. Ferenschild να ασκήσει αγωγή στις 12 Μαρτίου 2012 κατά της εταιρίας αυτής ενώπιον του tribunal de commerce de Mons (δικαστήριο εμπορικών διαφορών της Μονς, Βέλγιο) ζητώντας την καταβολή αποζημίωσης για τη ζημία την οποία υπέστη εξαιτίας της έλλειψης συμμόρφωσης του οχήματος. Ζήτησε την επιστροφή των εξόδων μίσθωσης αυτοκινήτου αντικατάστασης και των διοικητικών δαπανών στις οποίες υποβλήθηκε καθώς και μείωση του τιμήματος λόγω της μείωσης της αξίας του οχήματος, πλέον αντισταθμιστικών και νόμιμων τόκων από τις 7 Οκτωβρίου 2010.

20 Με απόφαση της 9ης Ιανουαρίου 2014, το tribunal de commerce de Mons (δικαστήριο εμπορικών διαφορών της Μονς) απέρριψε την αγωγή του Ch. Ferenschild.

21 Στις 3 Απριλίου 2014, ο Ch. Ferenschild άσκησε έφεση κατά της ανωτέρω απόφασης ενώπιον του cour d'appel de Mons (εφετείο της Μονς, Βέλγιο).

22 Στις 8 Ιουνίου 2015, το cour d'appel de Mons (εφετείο της Μονς) έκρινε ότι το πωληθέν όχημα παρουσίαζε έλλειψη συμμόρφωσης κατά την έννοια των άρθρων 1649bis επ. του αστικού κώδικα, αλλά ότι η εν λόγω έλλειψη συμμόρφωσης άρθηκε με την ταξινόμηση του οχήματος. Παρά ταύτα, διατάχθηκε αυτεπαγγέλτως η επανάληψη της προφορικής διαδικασίας προκειμένου να δοθεί η δυνατότητα στους διαδίκους να καταθέσουν παρατηρήσεις, μεταξύ άλλων, σχετικά με την παραγραφή της αξίωσης.

23 Όσον αφορά την παραγραφή της επίμαχης στην κύρια δίκη αξίωσης, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει, πρώτον, ότι πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ του «χρόνου εγγύησης» και της «προθεσμίας παραγραφής».

24 Ως προς το σημείο αυτό, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει, αφενός, ότι ο χρόνος εγγύησης που προβλέπει το άρθρο 1649quater, παράγραφος 1, του αστικού κώδικα, είναι δύο έτη από την παράδοση του αγαθού. Κατ' εφαρμογή της τρίτης παραγράφου της εν λόγω διάταξης, όσον αφορά μεταχειρισμένα αγαθά η προθεσμία αυτή μπορεί συμβατικώς να μειωθεί σε ένα έτος κατ' ελάχιστο. Εν προκειμένω, οι αντισυμβαλλόμενοι στην υπόθεση της κύριας δίκης έκαναν χρήση αυτής της δυνατότητας, περιορίζοντας τον χρόνο εγγύησης στο ένα έτος.

25 Αφετέρου, η προθεσμία παραγραφής του άρθρου 1649 quater, παράγραφος 3, του αστικού κώδικα είναι ένα έτος από την ημερομηνία κατά την οποία ο καταναλωτής διαπιστώνει την έλλειψη συμμόρφωσης, χωρίς πάντως η προθεσμία αυτή να μπορεί να λήξει πριν από το τέλος της διετούς περιόδου που προβλέπει η παράγραφος 1 του εν λόγω άρθρου.

26 Το αιτούν δικαστήριο διαπιστώνει, δεύτερον, ότι εν προκειμένω η αγωγή ασκήθηκε στις 12 Μαρτίου 2012, ήτοι ένα έτος και πλέον μετά την παράδοση του οχήματος που έλαβε χώρα στις 21 Σεπτεμβρίου 2010, και τη διαπίστωση της έλλειψης συμμόρφωσης του οικείου οχήματος στις 22 Σεπτεμβρίου 2010.

27 Στο πλαίσιο αυτό, τίθεται το ζήτημα της ερμηνείας του άρθρου 1649 quater, παράγραφος 3, του αστικού κώδικα, σχετικά με την προθεσμία παραγραφής σε περιπτώσεις, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, όπου ο χρόνος εγγύησης έχει μειωθεί στο ένα έτος κατόπιν συμφωνίας των αντισυμβαλλομένων. Πιο συγκεκριμένα, το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται ως προς το αν, στην περίπτωση αυτή, η ετήσια προθεσμία παραγραφής περί της οποίας κάνει λόγο η ως άνω διάταξη πρέπει να παραταθεί μέχρι τον χρόνο λήξης της διετούς περιόδου εγγύησης την οποία ορίζει η παράγραφος 1 του ίδιου άρθρου.

28 Συναφώς, η JPC Motor υποστηρίζει, μεταξύ άλλων, ότι βάσει της ratio legis, η οποία έγκειται στο να αποτραπεί η λήξη της προθεσμίας παραγραφής πριν την παρέλευση του χρόνου εγγύησης, η παράταση της προθεσμίας παραγραφής έως την παρέλευση των δύο ετών δεν δικαιολογείται όταν ο χρόνος εγγύησης έχει νομίμως συντμηθεί στο ένα έτος. Στην περίπτωση αυτή, η εν λόγω διάταξη έχει

την έννοια ότι η προθεσμία παραγραφής της αγωγής την οποία δύναται να ασκήσει ο καταναλωτής επιτρέπεται να παρέλθει πριν από τη λήξη της διετίας από την παράδοση του μεταχειρισμένου αγαθού.

29 Αντιθέτως, ο Ch. Ferenschild υποστηρίζει, ειδικότερα, ότι η οδηγία 1999/44 και, πιο συγκεκριμένα, το άρθρο 5, παράγραφος 1, καθώς και το άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής, δεν επιτρέπουν στα κράτη μέλη να προβλέπουν, όσον αφορά την αγωγή του καταναλωτή σε περίπτωση πώλησης μεταχειρισμένου αγαθού, προθεσμία παραγραφής βραχύτερη των δύο ετών από την παράδοση του οικείου αγαθού.

30 Κατά το αιτούν δικαστήριο, δεδομένου ότι το άρθρο 1649 quater, παράγραφος 3, τα αστικού κώδικα μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η προθεσμία παραγραφής της αγωγής του καταναλωτή λήγει πριν την παρέλευση της διετίας από την παράδοση του μεταχειρισμένου αγαθού, τίθεται ζήτημα συμβατότητας των διατάξεων του βελγικού δικαίου με την οδηγία 1999/44, και, ειδικότερα, με το άρθρο 5, παράγραφος 1, καθώς και με το άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, αυτής.

31 Υπό τις συνθήκες αυτές, το cour d'appel de Mons (εφετείο της Μονς) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το εξής προδικαστικό ερώτημα:

«Αντιτίθεται το άρθρο 5, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας [1999/44], σε διάταξη του εθνικού δικαίου η οποία μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει, όσον αφορά τα μεταχειρισμένα αγαθά, τη λήξη της προθεσμίας παραγραφής της αξίωσης του καταναλωτή πριν από την παρέλευση των δύο ετών από την παράδοση του μη συμφώνου προς τους όρους της συμβάσεως αγαθού, όταν ο πωλητής και ο καταναλωτής συνομολογούν χρόνο εγγυήσεως βραχύτερο των δύο ετών;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

32 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 5, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/44 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε κανόνα κράτους μέλους ο οποίος επιτρέπει προθεσμία παραγραφής της αξίωσης του καταναλωτή βραχύτερη των δύο ετών από την παράδοση του αγαθού, όταν το εν λόγω κράτος μέλος έχει κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχει η δεύτερη περίπτωση των ως άνω διατάξεων της εν λόγω οδηγίας και ο πωλητής έχει συμφωνήσει με τον καταναλωτή περίοδο ευθύνης του πωλητή μικρότερη των δύο ετών, ήτοι ενός έτους, ως προς το οικείο μεταχειρισμένο αγαθό.

33 Προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, πρέπει να υπομνησθεί, πρώτον, ότι το άρθρο 5 της οδηγίας 1999/44, με τίτλο «Προθεσμίες», προβλέπει στην παράγραφο 1 ότι πρέπει να διακρίνονται δύο είδη προθεσμιών εκ των οποίων καθεμία επιδιώκει διαφορετικό σκοπό.

34 Πρόκειται, αφενός, για την προθεσμία του άρθρου 5, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας αυτής, δηλαδή την περίοδο ευθύνης του πωλητή, η οποία αφορά το χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια του οποίου η εμφάνιση έλλειψης συμμόρφωσης του οικείου αγαθού ενεργοποιεί την ευθύνη του πωλητή κατά το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, με αποτέλεσμα να γεννώνται τα δικαιώματα που παρέχει το τελευταίο αυτό άρθρο στον καταναλωτή. Η εν λόγω περίοδος ευθύνης του πωλητή είναι, καταρχήν, δύο έτη από την παράδοση του αγαθού.

35 Αφετέρου, η προθεσμία στην οποία αναφέρεται το άρθρο 5, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, της εν λόγω οδηγίας συνιστά προθεσμία παραγραφής που αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα εντός του οποίου ο καταναλωτής δύναται να ασκήσει αποτελεσματικά έναντι του πωλητή τα δικαιώματα που γεννώνται κατά τη διάρκεια της περιόδου ευθύνης του τελευταίου.

36 Δεύτερον, όπως διαπίστωσε και ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 52 των προτάσεών του, αν και το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 1999/44 ορίζει περίοδο ευθύνης του πωλητή η οποία είναι, καταρχήν, ελάχιστης διάρκειας δύο ετών από την παράδοση του αγαθού, εντούτοις παραπέμπει στη νομοθεσία των κρατών μελών όσον αφορά τη θέσπιση προθεσμίας παραγραφής της αξίωσης του καταναλωτή.

37 Ωστόσο, από το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, της εν λόγω οδηγίας, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 17 της ίδιας, προκύπτει ότι, σε περίπτωση που το εθνικό δίκαιο προβλέπει προθεσμία παραγραφής, η προθεσμία αυτή δεν μπορεί να εκπνεύσει κατά τη διάρκεια των δύο ετών που έπονται της παράδοσης του οικείου αγαθού, τούτο δε ακόμη και αν, κατ' εφαρμογή του εθνικού αυτού δικαίου, η εν λόγω προθεσμία δεν αρχίζει να τρέχει κατά την ημερομηνία παράδοσης του αγαθού.

38 Από τις ανωτέρω εκτιμήσεις προκύπτει ότι η οδηγία 1999/44, προκειμένου να διασφαλίσει ένα στοιχειώδες όριο ομοιόμορφης προστασίας στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με το άρθρο της 1, παράγραφος 1, καθιέρωσε, δυνάμει του άρθρου της 5, παράγραφος 1, δύο διακριτές προθεσμίες, ήτοι μία περίοδο ευθύνης του πωλητή και μία προθεσμία παραγραφής. Η υποχρεωτική ελάχιστη διάρκεια καθεμίας από τις δύο αυτές προθεσμίες είναι, καταρχήν, δύο έτη από την παράδοση του οικείου αγαθού.

39 Ο δεσμευτικός χαρακτήρας της εν λόγω επί της αρχής ελάχιστης διάρκειας επιβεβαιώνεται από το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας αυτής, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη της 7, στο μέτρο που, κατ' εφαρμογή της εν λόγω διάταξης, οι μεν αντισυμβαλλόμενοι δεν μπορούν, καταρχήν, να παρεκκλίνουν από αυτήν συμβατικώς, τα δε κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν για την τήρησή της (βλ., συναφώς, απόφαση της 4ης Ιουνίου 2015, Faber, C-497/13, EU:C:2015:357, σκέψη 55).

40 Τρίτον, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 53 των προτάσεών του, από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 1999/44, δύναται να συναχθεί ότι δεν υπάρχει συνάρτηση μεταξύ της διάρκειας της περιόδου ευθύνης του πωλητή και της διάρκειας της ενδεχόμενης προθεσμίας παραγραφής. Συγκεκριμένα, το άρθρο 5, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας δεν παραπέμπει στην πρώτη περίοδο της διάταξης αυτής. Επομένως, αντιθέτως προς τα όσα υποστηρίζει, ειδικότερα, η Βελγική Κυβέρνηση με τις γραπτές της παρατηρήσεις, η εν λόγω διάταξη δεν εξαρτά τη διάρκεια της ενδεχόμενης προθεσμίας παραγραφής από εκείνη της περιόδου ευθύνης του πωλητή.

41 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, διαπιστώνεται ότι, αφενός, η προθεσμία παραγραφής ελάχιστης διάρκειας δύο ετών από την παράδοση του αγαθού συνιστά σημαντικό στοιχείο της προστασίας των καταναλωτών που εξασφαλίζει η οδηγία 1999/44 και ότι, αφετέρου, η διάρκεια της προθεσμίας αυτής δεν εξαρτάται από τη διάρκεια της περιόδου ευθύνης του πωλητή.

42 Τέταρτον, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας, σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι, σε περίπτωση μεταχειρισμένων αγαθών, ο πωλητής και ο καταναλωτής μπορούν να συμφωνούν μικρότερη χρονική περίοδο όσον αφορά την ευθύνη του πωλητή από εκείνην που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας, όχι όμως κατώτερη του ενός έτους, δεν δικαιολογεί διαφορετική ερμηνεία.

43 Συναφώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι το άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/44 αφορά όχι την προθεσμία παραγραφής, αλλά αποκλειστικά και μόνον την περίοδο ευθύνης του πωλητή, περί της οποίας κάνει λόγο το άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, της οδηγίας αυτής. Συγκεκριμένα, διάφορες γλωσσικές αποδόσεις της εν λόγω οδηγίας, και, ειδικότερα, οι αποδόσεις στην ισπανική, αγγλική, γαλλική και ιταλική γλώσσα, μνημονεύουν, στο άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, τον όρο «ευθύνη του πωλητή».

44 Εκτός αυτού, στη γερμανική απόδοσή του, το γράμμα του άρθρου 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/44 είναι ακόμη σαφέστερο επί του σημείου αυτού. Συγκεκριμένα, ενώ η πρώτη περίοδος της διάταξης αυτή προβλέπει για τα μεταχειρισμένα αγαθά τη δυνατότητα περιορισμού της περιόδου κατά τη διάρκεια της οποίας ο πωλητής ευθύνεται δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, της ίδιας οδηγίας («der Verkäufer weniger lange haftet als in Artikel 5 Absatz 1 vorgesehen»), η δεύτερη περίοδος επισημαίνει ακριβώς ότι η δυνατότητα αυτή αφορά την περίοδο ευθύνης του πωλητή («diese kürzere Haftungsdauer»).

45 Επιπλέον, η αιτιολογική σκέψη 16 της εν λόγω οδηγίας, καθόσον αναφέρει ότι, όσον αφορά τα αγαθά αυτά, τα κράτη μέλη μπορούν να επιτρέψουν στους συμβαλλόμενους να συμφωνήσουν μικρότερη «περίοδο ευθύνης», επιβεβαιώνει την ερμηνεία αυτή.

46 Δεύτερον, υπενθυμίζεται, όπως διευκρινίστηκε με τη σκέψη 39 της παρούσας απόφασης, ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 1999/44 περίοδος ευθύνης δύο ετών από την παράδοση του αγαθού είναι υποχρεωτική, με αποτέλεσμα οι αντισυμβαλλόμενοι να μην μπορούν καταρχήν να παρεκκλίνουν από αυτή. Ως εκ τούτου, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας με τα σημεία 74 και 75 των προτάσεών του, το άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας αυτής, το οποίο επιτρέπει στα κράτη μέλη να ορίζουν, σε περίπτωση μεταχειρισμένων αγαθών, ότι τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν μικρότερη περίοδο ευθύνης του πωλητή, ελάχιστης διάρκειας ενός έτους, συνιστά διάταξη με την οποία θεσπίζεται εξαίρεση, και επομένως πρέπει να ερμηνεύεται στενά (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 1ης Μαρτίου 2012, González Alonso, C-166/11, EU:C:2012:119, σκέψη 26 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

47 Επομένως, η ευχέρεια των κρατών μελών να προβλέπουν, σε περίπτωση μεταχειρισμένων αγαθών, ότι οι συμβαλλόμενοι δύνανται να περιορίζουν τη διάρκεια ευθύνης του πωλητή στο ένα έτος από την παράδοση του αγαθού δεν μπορεί να τους παρέχει επίσης τη δυνατότητα να προβλέπουν ότι οι εν λόγω συμβαλλόμενοι δύνανται να περιορίζουν τη διάρκεια προθεσμίας παραγραφής του άρθρου 5, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, της εν λόγω οδηγίας.

48 Τέλος, υπενθυμίζεται ότι τα κράτη μέλη πρέπει να τηρούν το ελάχιστο επίπεδο προστασίας που προβλέπεται από την οδηγία 1999/44. Επομένως, μολονότι στον τομέα που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία τα κράτη μέλη μπορούν, σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας αυτής, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 24 της ίδιας, να θεσπίζουν ή να διατηρούν σε ισχύ αυστηρότερες διατάξεις, προκειμένου να εξασφαλίσουν ένα υψηλότερο επίπεδο προστασίας του καταναλωτή, αντιθέτως, δεν μπορούν να θίγουν τις εγγυήσεις που προβλέπει ο νομοθέτης της Ένωσης (βλ., συναφώς, απόφαση της 17ης Απριλίου 2008, Quelle, C-404/06, EU:C:2008:231, σκέψη 36).

49 Όμως, ένας εθνικός κανόνας όπως ο επίμαχος στην κύρια δίκη, βάσει του οποίου επιτρέπεται ο περιορισμός της περιόδου ευθύνης του πωλητή σε ένα έτος να συνεπάγεται σύντμηση της προθεσμίας παραγραφής που έχει στη διάθεσή του ο καταναλωτής, οδηγεί σε χαμηλότερο επίπεδο προστασίας του τελευταίου και θίγει τις εγγυήσεις που προβλέπει υπέρ αυτού η οδηγία 1999/44. Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας με το σημείο 93 των προτάσεών του, τούτο συνεπάγεται πλήρη αποστέρηση του καταναλωτή από τα μέσα έννομης προστασίας ήδη πριν παρέλθει η διετία από την ημερομηνία παράδοσης του αγαθού, έστω και αν η διετία αυτή αποτελεί το χρονικό διάστημα που εξασφαλίζει το άρθρο 5, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, της οδηγίας αυτής.

50 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο προδικαστικό ερώτημα είναι ότι το άρθρο 5, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/44 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε κανόνα κράτους μέλους ο οποίος επιτρέπει προθεσμία παραγραφής της αξίωσης του καταναλωτή βραχύτερη των δύο ετών από την παράδοση του αγαθού, όταν το εν λόγω κράτος μέλος έχει κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχει η δεύτερη περίπτωση των ως άνω διατάξεων της εν λόγω οδηγίας και ο πωλητής έχει συμφωνήσει με τον καταναλωτή περίοδο ευθύνης του πωλητή μικρότερη των δύο ετών, ήτοι ενός έτους, ως προς το οικείο μεταχειρισμένο αγαθό.

Επί των δικαστικών εξόδων

51 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 5, παράγραφος 1, και το άρθρο 7, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε κανόνα κράτους μέλους ο οποίος επιτρέπει προθεσμία παραγραφής της αξίωσης του καταναλωτή βραχύτερη των δύο ετών από την παράδοση του αγαθού, όταν το εν λόγω κράτος μέλος έχει κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχει η δεύτερη περίπτωση των ως άνω διατάξεων της εν λόγω οδηγίας και ο πωλητής έχει συμφωνήσει με τον καταναλωτή περίοδο ευθύνης του πωλητή μικρότερη των δύο ετών, ήτοι ενός έτους, ως προς το οικείο μεταχειρισμένο αγαθό.

(υπογραφές)